

Сергій Мінкевич

ЧАРОВНА КРИНЦА,

ЦІ ЯК НАВУЧИЦЬ ДРАКОНА
ЧИСЦІЦЬ ЗУБИ





ЧАРОВНАЯ КРЫНІЦА,

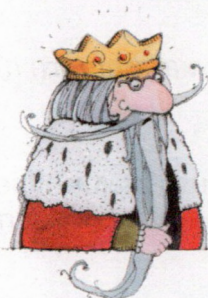
ЦІ ЯК НАВУЧЫЦЬ ДРАКОНА
ЧЫСЦІЦЬ ЗУБЫ



Серж Мінкевіч

ЧАРОВНАЯ КРЫНІЦА,

ЦІ ЯК НАВУЧЫЦЬ ДРАКОНА
ЧЫСЦІЦЬ ЗУБЫ



КАЗКА

Мінск
«Мастацкая літаратура»
2012

УДК 821.161.3-93
ББК 84(4 Бей)-44
М62

Ілюстрацыі Яны Войцік

Для дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту

Выпуск выдання ажыццёўлены па заказу
Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь

ISBN 978-985-02-1261-0

© Мінскевіч С. Л., 2011

© Афармленне. УП «Мастацкая
літаратура», 2011

Весну прырода квітнела. На зямлі вырастала маладая трава, на дрэвах з пупышак распускалася лісце, птушкі вярталіся з поўдня ў свае гнёзды і спявалі. Усё радавалася цеплыні і сонцу.

Толькі ў горадзе Акуменску была жалоба. Чорныя сцягі віселі на вежах каралеўскага замка і ратушы. У парку не гралі каралеўскія трубачы, і ўсе людзі размаўлялі паміж сабою сцішана, стоена.



Кожнай вясною ў горад прыязджаў разбойнік Буруба-Рубуля падобны да вялікай старой бульбіны з чорнымі вочкамі і вырастамі. Ён быў прыслужнікам дракона, таго, пузатага і брудна-зялёнага, які некалькі гадоў таму пасяліўся ў лясной пячоры ў

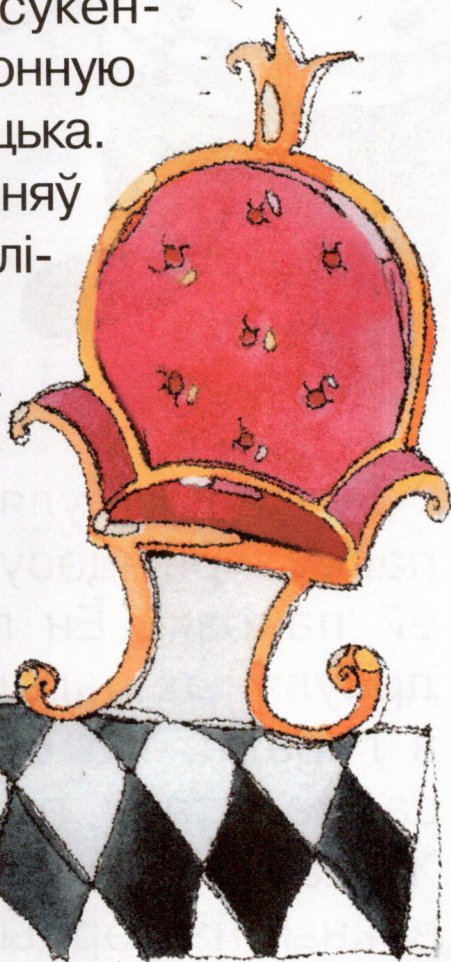
Падгорным лесе. Калі дракон прачынаўся ад зімовай спячкі, Буруба-Рубуля запрагаў у павозку Шэрага восліка і адпраўляўся ў горад. Там ён забіраў з сабой адну дзяўчыну, якой першай сёлета споў-



нілася сямнаццаць гадоў, і адвозіў дракону. Такая была даніна горада, каб дракон не знішчыў усіх гараджан.

Гэтай вясною сямнаццаць гадоў першай споўнілася каралеўскай дачцэ. Апанутая ў ружовую сукенку, яна выбегла ў тронную залу, дзе яе чакаў бацька. Кароль Віцьмень абняў яе, ледзьве стрымліваючы слёзы.

— Ну-ну, не трэба сентыментаў... — прамовіў тоўсты Бурубa-Рубуля. — Ганарыцеся, што





яна выратоўвае горад
ад пячучага полымя і
драпучых кіпцяў дра-
кона.

Ён схапіў прын-
цэсу за руку.

— А гэта што! —

Ён пабачыў на рука-
ве прышытую чор-
ную стужку.— Дра-
кон прасіў у вясель-
най сукенцы — і
ніякага смутку!

Буруба-Рубуля адарваў стужку і
павёў прынцэсу па вуліцы да сва-
ёй павозкі. Ён прывязаў яе рукі да
драўляных папярэчын, і яны паехалі
з горада. На балконе каралеўскага
замка стаяў поўны смутку кароль.
Жыхары горада моўчкі глядзелі праз
вокны, на сэрцы ў іх было гаротна.

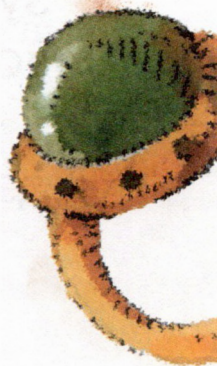
Павозка прамінула гарадскую браму, паехала па дарозе і павярнула ў лес.

— Но,— Буруба-Рубуля хвастануў павадамі, бо лясная дарожка была амаль незаўважная, і вослік ледзь не спыніўся.

Прынцэса — яе клікалі Альдора — сціснулася камячком, плакала, успамінаючы бацьку, маці, сябровак.

Тут Буруба-Рубуля заўважыў, што пад ялінай, пад каранем дрэва нешта бліснула. Падобна гэта быў пярсцёнак з зялёным зіхаткім каменем. Буруба-Рубуля саскочыў з павозкі і падышоў да яліны. Тут жа з-пад караня выпаўзла змейка, начапіла на хвосцік пярсцёнак і хуценька папаўзла ў глыб лесу.

— Аддай! — Буруба-Рубуля пагнаўся за ёй, пабег праз кусты і яліны.



Да Альдоры спусцілася сінічка і пераўтварылася ў невялічкую прыгожую жанчынку.

— Я — фея Энола. Я лятаю між дрэваў і дапамагаю маленькім жывёлкам. Маленькім жыць цяжка, ім неабходна дапамога. Ты таксама такая маленькая.

Фея зірнула на сцятыя плечукі Альдоры.

— Я пралятала міма і пабачыла цябе. Няхай злосны Буруба-Рубуля пабегае за маёй змейкай... Хочаш, я пераўтвару цябе ў казулю. Ты будзеш вольна скакаць па лясных палянках. Толькі ізноў у дзяўчыну я цябе ніколі не змагу перачараваць. Але быць казуляй лепей, чым быць у пашчы дракона.

— А хто мне дапаможа зноў стаць дзяўчынай?

— Гэта ведае трохсотгадовы крум-
кач. Ён живе на трохсотгадовым дубе
і сочыць, каб у лесе не было пажару.

— Я згодная стаць казуляй.

Фея дастала пёрка сінічкі, абмах-
нула Альдору, потым дзьмухнула на
пёрка, і Альдора пераўтварылася ў ка-
зулю. Праўда, яе пярэднія ножкі былі
заблытаныя вяроўкай.

— Ой-ой, не магу разблытаць,— ска-
зала маленькая фея,— вяроўка дужа
моцная. Ты мусіш сама перагрызці
путы. Твае зубкі цяпер вельмі вост-
рыя. Хутчэй! А цяпер, бывай.— Фея
пераўтварылася ў сінічку і зляцела.

— От, гадзюкаўка-змяюкаўка, знес-
ла такі дарагі пярсцёнак,— прабурка-
таў Бурубa-Рубуля і азірнуўся на па-
возку.

Там з падціснутымі ножкамі ляжала
казуля.

— Што гэта за насланне! — Буруба-Рубуля, цяжка пераступаючы, пабег да павозкі.

Калі ён дабег да яе, казуля ўскочыла на чатыры ножкі і пабегла ў лес. Буруба-Рубуля выхапіў лук, дастаў з калчана стралу, прыцэліўся, стрэліў, але страла ўстрамілася ў зямлю за крок ад казулі.

Казуля, весела падскокваючы, паскакала далей.

— Ах ты, Віцьмень, стары хлус! Падмануў! — буркнуў Буруба-Рубуля, узяў восліка за аброць і павёў яго назад у горад.

Калі Буруба-Рубуля падышоў да гарадской брамы, ён крыкнуў вартаўнікам:

— Гэй, адчыняйце, ваш кароль мяне падмануў, ён замест сваёй дачкі мне

зачараваную казулю падсунуў! Адчы-
няйце, інакш вас знішчыць дракон.

— Ідзі назад у свой лес,— адказалі
вартаўнікі.— Уся краіна, і нават
суседнія краіны праз галубіную пош-
ту ведаюць, што ў нас вялікая жа-
лоба — наш кароль Віцьмень аддаў
сваю адзіную дачку дракону... Ідзі на-
зад, Буруба-Рубуля, пакуль мы цябе з
лука не падстрэлілі.

— У-у, а што я скажу дракону?!

— Скажы, што сам будзеш замест
прынцэсы,— засмяяліся вартаўнікі.
Яны здагадаліся, што каралеўская
дачка абхітрыла Буруб-Рубулю і
паслалі ганца каралю.

Буруба-Рубуля развярнуў восліка і
ні з чым пайшоў да дракона.



* * *

Шмат дзён і начэй ішла казуля
Альдора да трохсотгадовага дуба.
Адзінокі воўк пабачыў яе, хацеў на-
пасці, але пачуў сваім чутным но-
сам, што яна зачараваная прынцэса,
папрасіў прабачэння. Ён апавёў, што
дуб той стаіць у самым цэнтры лесу,
і што сонца на світанку кідае на яго

першы, яшчэ зялёны, прамень. Трэба
раніцай узняцца на прыгорак, праса-
чыць, куды сонца кідае першы зялёны
прамень, туды і ісці.

Альдора гэтак і зрабіла.

Дуб стаяў высачэзны і шырачэзны.
Паўдня трэба, каб абысці яго. Гэта
было дрэва — цар лесу. Усе іншыя
дрэвы яму апавядалі пра тое, што ад-
бывалася ў ягоным царстве.

— Добры дзень, цару-дубу,— пры-
віталася Альдора.

Зашумеў дуб лістотай, крэкнуў, рып-
нуў:

— Хто гэта мяне трывожыць?

— Гэта я, прынцэса Альдора.

— Прынцэса? А я ж бачу перад са-
бой маленькую казулю.

— Цяпер я казуля, але была прын-
цэсай.

— І што табе ад мяне трэба?

— Я хачу паразмаўляць з тваім названым братам, трохсотгадовым крум-качом. Ён ведае, як мне ізноў стаць прынцэсай.



— Добра, я паклічу свайго брата, толькі спярша ты павінна ўзяць чатыры мае жалуды, што ляжаць пада мной, і аднесці ў чатыры краі лесу, там пасадзіць. Няхай мае сыны бароняць лес. Гэта

трэба паспець зрабіць за чатыры дні, а на пяты дзень вяртайся да мяне, я паклічу свайго брата.

Альдора абышла дуб, знайшла чатыры вялікія жалуды, узяла іх у свой рот і пабегла на захад, дзе ўжо сядала сонца. Там, на краі лесу, яна пасадзіла адзін жолуд і пайшла на поўдзень, потым на ўсход, затым на поўнач. На пяты дзень яна, змучаная, амаль знясіленая ад бегу, ізноў падышла да цара-дуба.

— Добры дзень, прынцэса Альдора,— ветліва прамовіў дуб.— Птушкі мне сказалі, што ты паспяхова справілася з маім заданнем. Цяпер дубы-волаты будуць расці ў розных частках лесу. Дзякуй табе.

— А як мне пабачыць твайго брата?

— Вазьмі маю галіну з срэбнымі лісцейкамі, пахістай ёю.

Ён працягнуў ёй галіну, на якой
зіхцела срэбнае дубовае лісце.

Яна ўзяла зубкамі галінку, пахітала
галавою. Пачуўся срэбны звон.

Адразу ж з-пад густой кроны ўзняў-
ся ў неба і закружыў над дубам вялікі
чорны крумкач.

— Ты мяне клікаў, дубе,— сказаў
нізкім голасам крумкач.

— Не я, а вось гэта дзяўчына.

— Гэта ж казуля.

— Я — прынцэса,— сказала Альдо-
ра.— Добры вам дзень.

— Не... Дзень нядобры...

— Чаму вы так кажаце?

— Селянін Адарка падпаліў су-
хую леташнюю траву. Агонь можа
перакінуцца на лес.

— Я патушу траву! — крыкнула Аль-
дора.

— Хутчэй скачы на паўночны захад.

Альдора хутка паскакала на паўночна-заходні край лесу. Там яна пабачыла, як агонь падступае да лясных дрэваў. Адважна кінулася казуля-дзяўчына затоптваць палаючую траву. Яна скакала, нібыта танцавала, над чырвонымі стужкамі агню, пакуль самая апошняя не была цалкам патушаная. Казуля Альдора ўжо зусім зняможаная прылегла на ўзлеску. Сілаў ісці зноў да цара-дуба не было зусім.

Але над сабой яна пабачыла чорны паўмесяц крылаў. Гэта ляцеў трохсотгадовы крумкач.

— Дзякуй табе, што выратавала наш лес. Я апавяду, што трэба рабіць, каб ты зноў стала дзяўчынай.

Крумкач апусціўся на зямлю. Ростам ён быў амаль з яе. Вочы сіне-чорныя, бліскучыя.

— З'ясі пучок сон-травы,— сказаў ён,— паспіш і сілы да цябе вернуцца.

А назаўтра ідзі да мядзянай гары. На самай вяршыні ёсць крыніца. Ты папі з яе і зноў станеш дзяўчынай. Толькі асцярожна. Крыніцу ахоўвае асілак Ратабор. Калі ён цябе возьме ў палон, ужо не вырвешся.

Крумкач даў ёй пучок сон-травы і ўзвіўся над вершалінамі дрэваў.

— Да пабачэння!





На раніцу казуля прач-
нулася бадзёрая і паскака-
ла ў кірунку, які паказаў трохсот-
гадовы крумкач.

Праз тры дні яна была каля гары.
Гара была высокай-высокай, зіхцела
на сонцы жоўтай скалой. Падняцца на
яе — было нялёгкім выпрабаваннем.

* * *

У гэты час Буруба-Рубуля дайшоў
да пячоры дракона.

— Гэй, Зітхока, так звалі дракона,—
крыкнуў Буруба-Рубуля ў пячору.—

Стары кароль Віцьмень нас падмануў.
Ён даў мне зачараваную ў казулю
дзяўчыну.

— У-уу,— зароў дракон Зітхока,—
гэта цябе, глупыра, падманула фея
Энола.

— І што мне трэба было рабіць?
Цягнуць да цябе казулю?

— Цьфу ты. Казулі кастлявыя. Я люб-
лю есці смачненькіх людскіх дачок.
Ты ж ведаеш.

— Дык пойдзем да горада Акумен-
ска і запатрабуем не адну, а дзесяць
свежых дачок! — сказаў Буруба-Рубу-
ля і злавесна ўсміхнуўся.

— Не, той горад мне надакучыў. Там
мала нараджаецца дзяўчат. Трэба яго
знішчыць і пераляцець далей, у іншую
краіну. У гэтай пячоры стала занадта
халодна зімаваць. Я ведаю горад Ка-

ракус, там шмат людзей і ў іх нараджаецца шмат дзяўчат.

— А мне што рабіць? — спытаў Буруба-Рубуля.

Дракон на хвіліну задумаўся і пасля сказаў:

— Будзеш камандаваць войскам. Я сам удару ў галоўную браму, а ты з войскам у процілеглы бок гарадской сцяны.

— Якім войскам? — здзівіўся Буруба-Рубуля.

З пячоры высунулася агромністая пыса дракона з велічэзнай пашчай.

— Ты што не ведаеш, што з зубоў дракона вырастаюць ваяры? — сказала гэтая пашча, пазяхаючы.

Буруба-Рубуля пабачыў шэраг пагражальна-вялікіх зубоў, праўда, яны яму падаліся падазронамі, бо былі жоўтага, амаль карычневага колеру.

— Так, я чуў пра гэта ў казках... А ты іх добра чысціш? — спытаў ён.

— Няма часу... Не паспяваю. Паем, дык адразу спаць хочацца.

— Няўжо спаць кладзешся з нячышчанымі зубамі?

— Я ж кажу — не паспяваю.

— І яны ў цябе не баляць?

— Балеў адзін, так моцна балеў, што ўся шчака распухла... Дык я Крыжадзюба папрасіў, ён у мяне яго вырваў і залаты ўставіў... Чароўны.

Дракон, ледзь праціснуўшыся праз пячорны ўваход, выпаўз на паляну. Ён быў падобны да гіганцкай хвастатай бутэлькі з кіпцюрастымі нагамі. Зітхока кароткімі прээднімі лапамі пачасаў сабе живот, потым бакі.

— Зараз я расхістаю языком зубы і выплюну іх.

— Яны ў цябе што, малочныя? — пачасаў патыліцу Буруба-Рубуля.

— Напэўна, бо пасля, як мне казалі браты, павінны новыя вырасці. Мы ж драконы, пяшчотныя, як дзеткі.— Ён разрыхліў заднімі, кіпцюрастымі лапамі чорную глебу перад пячорай, потым паспрабаваў выплюнуць зубы.

— Ого,— здумеўся ён,— не выскокваюць.

— А ты калі-небудзь вырошчваў войска? — засумняваўся Буруба-Рубуля.

— Ды ніколі. Мяне і гэтак усе баяліся. От, палкі-капалкі, глыбока заселі.

— А можа, табе паліцаю па зубах бацнуць?



— Паліцаю бацнуць мы заўсёды паспеем. Лепей ты сваёй дзідай паміж імі паварушы.

Буруба-Рубуля ўставіў паміж прэднімі зубамі дракона жалезную дзіду, абапёрся нагамі ў яго ніжнюю губу, напружыўся...

Кхрысь — раздаўся скрогат...

— Ой-ой, ты мне гэтак вубы паламаев,— прагугнявіў дракон з дзідай у роце.

— Я прыдумаў,— сказаў Буруба-Рубуля, вымаючы ўжо сагнутую, як крук, дзіду.— На гары стаіць стары вятрак. У ім ляжыць вялізны жарон — гэта такі камень з дзіркай, на якім малолі зерне.





Мы разбурым вятрак, даста-
нем камень. Привяжам твае зубы
да яго і спусцім з гары ў расколіну,
зубы і вырвуцца.

— Але ж ты ведаеш,— недаверліва
прамовіў дракон,— разбураць ветракі
нядобра.

— Ды не вер ты ў гэтыя забабоны.
Галоўнае войска вырасціць.

Дракон замахай крыламі, Буруба-
Рубуля схапіў яго за хвост. Яны ўзля-
целі да піка гары.



Зітхока пабачыў
ветрака, размахнуўся і
бахнуў па ім хвастом,
разам з Бурубам-Рубу-
лем.

— Эй, паціху! — за-
крычаў Буруба-Рубуля.—
Фу, добра, што я ў кас-
цяным панцыры, інакш ты
мне б усе рэбры пераламаў.

Ад удару драўляныя сцены ветрака
рассыпаліся. Удар быў такім моцным,
што ўвесь свет пазмрачнеў, колеры
пацямнелі, быццам бы ўсё стала як
увечары, чорна-белым, хаця яшчэ быў
дзень. Але ні Зітхока, ні Буруба-Рубу-
ля гэтага не заўважылі.

Пад абломкамі сцен ляжаў вялікі жа-
рон.

Адзін канец вяроўкі Буруба-Рубу-
ля прапусціў праз дзірку ў жароне,

зацягнуў пятлёю, другі канец пятлёю прывязаў да ніжніх зубоў дракона.

— Раз, два, тры! — гучна палічыў Зітхока і ляпнуў хвастом па жароне.

Той паляцеў уніз па гары, потым у прорву. Вяроўка хутка раскруцілася, затым рэзка напялася. У гэты момант шыя дракона з рыпеннем выцягнулася, зрабілася доўгай і тонкай, як вудачка, а галава цюкнулася аб край пропадні і павісла над ёй. Далёка ўнізе на яго зубах завіс жарон.

— Хутшэй абрэж вярроўку, — узмаліўся дракон, — а то мая галава адарвецца. — Яго вочы здзіўлена міргалі, ён сам не чакаў, што зробіцца з яго шыяй.

Буруба-Рубуля палез дракону да галавы, адной рукой узяўся за яго вуха, другой, выхапіўшы з похваў кароткі крывы меч, перарэзаў вяроўку.

Жарон паляцеў у пропадню. У гэты момант шыя дракона рэзка ўцягнулася назад, у тулава, адкінуўшы Бурубубулю кудысьці далёка за драконаў хвост.

— Фу, толькі трошкі расхісталіся,— сказаў Зітхока, памацаўшы зубы языком.

— І што толькі рабіць з тваімі зубамі? — прамовіў Буруба-Рубуля, выпаўзаючы з кустоў, паціраючы пабітыя бакі.

— Ты пойдзеш да Бабы Ягі, яна дапаможа. Скажаш, што я аддам ёй свой Залаты зуб, які дзесяць гадоў таму мне зрабіў Чорны Крыжадзюб.

— Дзе ж я яе знайду, калі яна ў сваёй хаціне на курыных ножках па ўсёй пушчы бегае?

— Пачакай,— Зітхока павёў носам: — Яна дзесь непадалёку, на бе-

разе рэчкі юшку з п'явак варыць. Сядай на Шэрага восліка і едзь. А я пакуль у пячоры паляжу, шыю паразмінаю.

* * *

Хаціна на курыных ножках па калена стаяла ў рэчцы, а Баба Яга нешта варыла ў печцы ў вялікім чыгунным чопе, раз-пораз размешваючы варыва доўгай драўлянай лыжкай.

— Ведаю, чаго ты да мяне прыйшоў,— сказала яна Бурубубу-Рубулю.— Я даўно, хе-хе-хе, «навастрыла зуб» на Залаты зуб дракона, даўно хачу яго займець, бо ім можна раскусіць любы арэх, нават горны арэх Зноч. Ён цвёрды, як камень, а калі ён раскусіцца, дык адразу будзеш ведаць адказ на сваё пытанне.

— Зітхока сказаў, што ты дапаможаш яму выплюнуць яго зубы.



— Ну так. Вось збанок замазаны глінай.— Баба Яга зняла з паліцы стары, запавуцінены збанок: — У ім слабы адвар разрыў-травы. Няхай Зітхока прапалошча ім пашчу, зубы самі павыпадаюць.

— Дзякуй,— Буруба-Рубуля абедзвюма рукамі ўхапіўся за збанок.— Прыходзь па Залаты зуб.

— Толькі ж ты не пі з гэтага збанка, а то сам



без зубоў застанешся, хе-хе-хе,— за-рыпела старэчым смехам Баба Яга.

Буруба-Рубуля ўжо бег да пячоры дракона, але пасля гэтых слоў старой вельмі-вельмі захацеў піць. Аднак ён ведаў, што аніводнага глытка нельга зрабіць з гэтага збанка, і трываў.

Як толькі Буруба-Рубуля схавайся ў пушчы, Баба Яга свіснула, паклаўшы два пальцы ў свой адназубы рот. З-пад падлогі хаціны выпаўз Крапністы пацук. Сам руды, а плямкі на поўсці чорныя. Ён быў вельмі худы, паколькі Баба Яга вельмі сачыла за сваімі харчамі і падкідала іх пацуку толькі тады, калі ёй нешта ад яго было патрэбна.

Баба Яга кінула пацуку заплеснелы сухар.

— Паеш і паслухай,— сказала яна Крапністаму пацуку.— Бяжы за Бурубам-Рубулем, схавайся за карэннямі.

Як тільки дракон виплюне сває зуби, вискоквай і хапай Залаты зуб дракона, нясі яго да мяне. Атрымаеш смачнага сыру. Зразумеў?

— Цу-цу,— правіскатаў пацук, што азначала — зразумеў.

— Ну дык бяжы.

Пацук як мага хутчэй пабег за Бурубам-Рубулем.

* * *

Калі Буруба-Рубуля верхам на восліку зноў наблізіўся да пячоры Зітхока, дракон расплюшчыў адно вока, велічынёй з поўню на небе. Прамень сонца трапіў у яго, адлюстравалася і асляпіў Бурубам-Рубулю, дый так, што той нават зваліўся з восліка.

Зітхока расплюшчыў другое вока.

— А-а, ты ўжо вярнуўся. Прынёс?

— Так,— ён паказаў збанок.

— Давай, залівай мне ў пашчу, а то зубы моцна чэшуцца, трываць немагчыма.

Буруб-Рубуля адкаркаваў збанок і заліў адвар у пашчу дракона.

— Бр-бр-бр-бр,— Зітхока прапаласкаў рот і выплюнуў вадкасць на бліжэйшы камень.

Камень з трэскам раскалоўся.

— Ай-ой, а-вой,— застагнаў Зітхока, ён напоўніцу раскрыў пашчу.— Бум-бум! — Зубы самі, як пераспелыя жа-

луды, пачалі выскокваць з драконавай сківіцы і падаць на зямлю.

Апошнім выпаў Залаты зуб.



— Лаві яго! — крыкнуў Зітхока Бу-
рубу-Рубулю.

З-пад куста выскачыў худы Крапніс-
ты пацук, схапіў Залаты зуб дракона
ў свае зубы і шмыгануў пад карань
бліжэйшага дрэва.

— Ну што ты, разявака,— забурчэў
дракон.

— Гэта Баба Яга яго падаслала.

— Ну вядома, Баба Яга.

— Добра, супакойся,— прамовіў
Буруба-Рубуля.— У акуменскіх харо-
мах столькі золата, што зробіш сабе
ўсе зубы залатымі.

— І тое праўда. Праз тыдзень но-
выя вырастуць, тады каб пакрыць іх
золатам, зноў паклічу Чорнага Кры-
жадзюба,— сказаў дракон Зітхока.

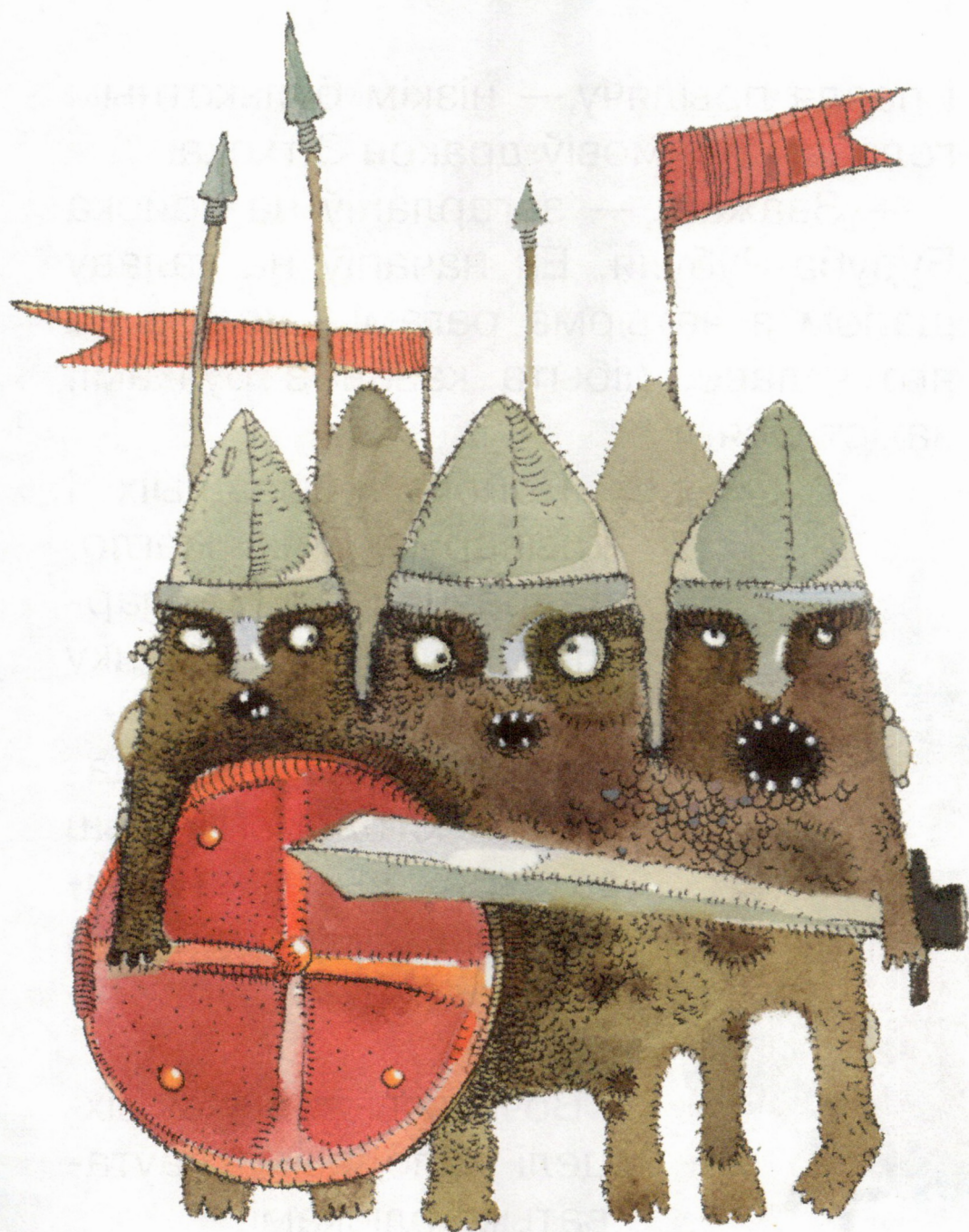
Ён апусціў пысу ў гнілое балотца,
што непадалёк блішчэла бруднай лу-
жынай, папіў, набраў вады і пырснуў

на тое месца, дзе ў зямлю ўпалі яго зубы.

З іх у тую ж хвіліну пачалі вырастаць напачатку маленькія скурчаныя, а потым трохі распрастаныя, але ж таксама згорбленыя, ваяры. Яны, зялёна-карычневыя, былі падобныя ці то да чарапах з галоўмі рапух, ці то да рапух з чарапахавымі панцырамі, на якіх было шмат каравых нарастаў. У лапах яны трымалі дзіды з касцяным вастрывём.

— Т-а-ак,— працягнуў Буруба-Рубуля, аглядаючы няладнае, непрыгожае войска: — Вось што значыць зубы не чысціць, такія ваяры атрымаліся нягеглыя.

— Нічога, галоўнае жыхароў настрашыць... вядзі іх, Буруба-Рубуля, на Акуменск, а я яшчэ трошкі пасплю



і пасля прылячу,— нізкім булькотным голасам прамовіў дракон Зітхока.

— Зважай! — загарланіў на войска Бурубба-Рубуля. Ён начапіў на галаву шалом з чатырма рагамі. Шалом на яго галаве, нібыта казан з ручкамі, захістаўся.



Войска кривашыіх і криварукіх, як магло, падраўнялася і маршам пайшло ў кірунку горада.

Войска выглядала даволі няўкладным і больш за страх выклікала агіду. Перад ім на Шэрым восліку ехаў Бурубба-Рубуля.

Вочы злы-войнічаў зіхцелі халоднымі жаўтаватымі бліскамі.



* * *

Альдора з вялікай цяжкасцю дабралася да вяршыні мядзянай гары. Некалькі разоў абрывалася, бо гара была вельмі слізкая для маленькіх капытцаў, але ўсё ж такі яе воля дапамагла дасягнуць піку. Там з невялікай расколіны ў целе гары цурчэў струмень жаўтаватай вады.

Вакол нікога не было, толькі вялікі камень стаяў побач крыніцы.

Яна прыпала вуснамі да струменя, зрабіла некалькі глыткоў і ў імгненне пераўтварылася ў самую сябе. Сталася ізноў дзяўчынай, прынцэсай Альдорай.

У тое ж імгненне з-за каменя выйшаў здаравенны асілак — махнуў пятлёй аркана.

Плечы Альдоры моцна сціснула грубая вяроўка.

— Ты мая паланянка. Ха-ха-ха,— засмяяўся асілак.

— Вы, Ратабор,— не азіраючыся, прамовіла Альдора.

— Так. І цяпер ты ўсё жыццё будзеш даглядаць маіх старэйшын. У мяне засталася сорак старых. Дракон Абхотка, бацька вашага Зітхока, шэсцьдзясят гадоў таму забраў з на-

шага паселішча ўсіх дзяўчат. Цяпер там засталіся толькі старыя. І ты будзеш рабіць усё, што ім неабходна: гатаваць, насіць ваду, прыбірацца, стрыгчы, карміць іх.

Альдора азірнулася. Ратабор глянуў на яе, збянтэжыўся. Потым хутка, але асцярожна, вызваліў яе ад аркана.

— Я не магу паланіць такую прыгожую дзяўчыну. — Ён апусціў вочы. — Ты свабодная, можаш вяртацца да свайго бацькі.

— Дзякуй, табе Ратабор. — Яна пабачыла перад сабою дужага віцязя ў мядзянай кальчуге з шырокім мядзяным мячом на пасе.

— Можа, ты дапаможаш майму гораду. Зітхока адпомсціць за тое, што я перахітрыла яго.

— Калісьці даўно я пакляўся знішчыць дракона Абхотку. Фея Мерадзея,

гаспадыня ўсіх мядзяных гор, падара-
вала мне гэты меч. Медзь не такі тры-
валы метал, як жалеза, але жалезны
альбо сталёвы меч не можа рассекчы
скуру дракона. А гэты мядзяны меч, калі
я ім замахваюся, выцягваецца ў доўгі-
доўгі дрот. Дрот шматразова абкруч-
ваецца вакол шыі дракона. Так
я забіў Абхотку. Я адпомсціў
яму. Але фея Мядзя-

ных гор за тое, што
дала мне мядзяны
меч, папрасіла сце-
рагчы гэтую чароў-
ную крыніцу. Я даў
ёй слова, што буду
жыць тут і нікуды не
адыходзіць.

— А можа быць,
я пакуль пабуду тут
замест цябе?



— Фея Мерадзея мне сказала, што аднойчы прыйдзе дзяўчына, якая папросіць пабыць з крыніцай замест мяне. Яна яшчэ дадала, што я сам буду абіраць, пакінуць яе тут ці не.

— Дык абірай.

Ён зірнуў з гары на зямлю. Далёка ўнізе па лесе прайшла хваля. Дрэвы сагнуліся ў адзін бок, потым у другі. І неба пазмрачнела.

— Дракон размінаецца. Значыць, задумаў нядобрае,— сказаў Ратабор.— Я пайду абараняць твой горад! Вось табе авечы сыр, што зрабілі мае старыя. Калі яго адкусваць меней, чым напалову, ён будзе аднаўляцца. Ніколі не будзеш галодная. Заставайся і ўважліва сачы, каб вечаровы вецер не засыпаў пяском тонкі раўчук. Бывай!

Альдора засталася адна. Вакол было ціхі-ціха, толькі мерна цурчэла чароўная крыніца.

Раптам зашамацеў пясок і з-пад каменя выпаўзла жоўтая яшчарка.

— Прывітанне, Альдора,— сказала яна.— Я фея Мерадзея. Табе трэба спяшацца, бо дракон паслаў цэлае войска, каб зруйнаваць твой горад.

— Што мне рабіць? — спытала Альдора.

— Я дам табе напар-
стак, набяры ў яго вады
з крыніцы. А вось табе
горны арэх Знок. Яго
трэба раскусіць, і
тады ты даведашся,
як разбіць войска
дракона.

— А як раскусіць
арэх?



— Яго можна раскусіць Залатым зубам дракона.

— І як жа я дастану ў дракона Залаты зуб?

— Не ведаю, ты пастарайся.

Мерадзея паказала, дзе пячора Зітхока:

— Будзь асцярожнай.

Альдора пайшла ў тым кірунку.

На лясной палянцы спынілася, каб паесці. Раскрыла скураны мяшэчак, у якім быў авечы сыр. Пах яго далёка разышоўся па лесе.

Тут жа з-пад кусціка выйшаў худы Крапністы пацук. У пярэдніх лапках ён трымаў вялікі Залаты зуб. Пацук проста не мог прайсці міма такога смачнага паху, тым больш ён быў вельмі галодны.

— Прывітанне, прынцэса Альдора,— сказаў пацук.

— Прывітанне, Крапністы пацук,— адказала Альдора.

— А што гэта ў цябе,— спыталі яны разам адно ў аднаго, толькі пацук паказаў на скураны мяшэчак, а Альдора на Залаты зуб дракона.

— Тут авечы сыр. Ведаеш, калі есці яго трошкі меней за палову, то ён заўсёды ў цябе застанецца...

— А ў мяне, цс-цс... — Пацук перайшоў на шэпт.— Залаты зуб дракона Зітхока.

— Давай мяняцца,— прамовіла Альдора.— І табе не трэба вяртацца да Бабы Ягі. Будзеш жыць-пажываць сытым і вольным.

— «Сытым і вольным»,— паўтарыў Крапністы пацук.— Давай памяняемся.

Ён узяў лапкамі сыр, панюхаў чырвоным носікам, запусціў зубы ў яго.

— Як смачна! Я не вярнуся да Бабы Ягі!

— Ой-ой,— так шмат не адкусвай, бо сыр знікне! — прамовіла прынцэса Альдора.

Крапністы Пацук быў вельмі-вельмі галодны і гатовы быў праглынуць увесь кавалак. Але стрымаўся.

— Калі ён адновіцца?

— А ты схавай яго ў мяшэчак, паслухай, як буркае твой галодны живоцік, палічы да дзесяці.

Пацук так і зрабіў, а на лік дзесяць хуценька развязаў мяшэчак. Сыр быў тым самым, якім ён атрымаў яго ад прынцэсы Альдоры. Цяпер ён акуратна



адкусіў ад яго кавала-
чак.

— Вось і добра,—
сказала прынцэса
Альдора.

Яна ўзяла Зала-
ты зуб дракона,
прыставіла да
горнага арэха, які
ёй дала фея Мерадзея.
Арэх сам і раскалоўся.
Праўда, унутры яго нічога
не было.

Крапністы Пацук наеўся
сыру і цяпер гладзіў ся-
бе па пузіку. Ён па-
глядзеў і здзівіўся:

— Навошта такія
арэхі, калі ўнутры
іх нічога няма?

Але прынцэса Альдора ясна ўведала, як трэба змагацца з войскам дракона:

— Трэба спусціцца з гары па паўднёвым схіле. Там расце высокая хвоя. У яе з-пад кары цячэ смала. Набярэш смалы і пакрапіш вадой з напарстка. Смала ператворыцца ў белую гумку. Войска дракона — гэта яго зубы, кінеш гумку ў ваяроў, яны завязнуць у ёй. Зубы — гэта зубы, яны павінны нешта жаваць.

Альдора развіталася з Крапністым пацуком, а потым спусцілася па паўднёвым схіле, набрала хваёвай смалы і накіравалася да свайго горада.

Праўда, усю ваду Чароўнай крыніцы з напарстка не выліла, бо фея Мерадзеяказала, што вада яшчэ прыдасца.

* * *

Калі прынцэса Альдора падышла да брамы горада, то пабачыла, што перад мурамі стаіць Ратабор, яго меч, выцягнуты ў дрот абвіўся вакол шыі дракона Зітхока. Дракон выпучыў вочы і хрыпеў. Але вакол Ратабора і каля сцен горада стаяла вялікае войска крывых ваяроў.



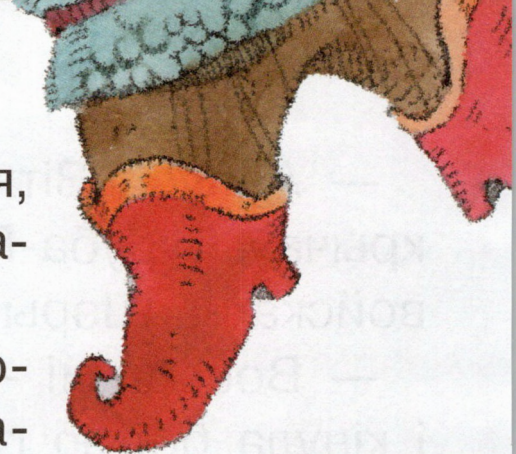
— Адпусці Зітхока і будзеш жыць,—
крычаў Буруба-Рубуля, ездзячы каля
войска на Шэрым восліку.

— Вось вам! — усклікнула Альдора
і кінула белую гумку ў цэнтр войска.
Гумка расцягнулася, як вялікая ткан-
ка, пакрыла ўсё войска, а крывыя вая-
ры, пакідаўшы мячы, пачалі рваць яе
на кавалкі і засоўваць іх у свае крывыя
рты.

— Няму-няму-няму-ням,— яны, за-
катваючы ад задавальнення вочы,
пачалі жаваць гумку, выдзьмуваючы
пульхіры.

— Бацька,— крыкнула Альдора,—
адчыняй браму, выпускай віцязяў, яны
разаб'юць гэтых прыкрых жавуноў!

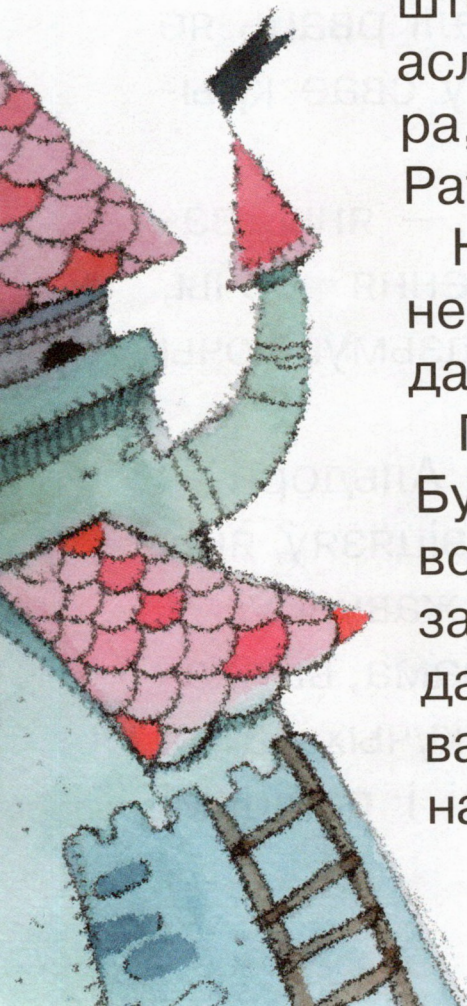
Адчынілася гарадская брама, выеха-
ла конная дружына ў бліскучых латах
і давай лупцаваць мячамі і паліцамі



кривых ваяроў. Тыя, жуючы і вохкаючы, пачалі ўцякаць у лес.

На крык Альдоры азірнуўся Ратабор і трошкі аслабаніў сваю хватку. Дракон Зітхока адчуў, што рука асілка трошкі аслабела, узляцеў у паветра, пацягнуўшы за сабой Ратабора.

Неўзабаве яны, зрабіўшы некалькі кругоў над горадамі, зніклі за лесам.



Перад Альдорай застаўся Буруба-Рубуля на Шэрым восліку. Злосны разбойнік заўважыў, што віцязі горада пабеглі ў лес за крывымі ваярамі, і ён стаіць самнасам са слабой дзяўчынай.

— Ха-ха! Давядзецца мне цябе забраць з сабой, каб твой бацька мяне не забіў. А рыпнешся, я праткну цябе дзідай.— І сапраўды наставіў на яе доўгую жалезную дзіду, тую самую, якой корпаўся ў зубах дракона, толькі ўжо выпраўленую. Яе вастрыё ледзь не дакраналася да шыі Альдоры.

— Добра, забірай мяне.

Ён падхапіў дзяўчыну, перакінуў праз хрыбет Шэрага восліка, той нават прысеў трошкі ад дадатковага цяжару, і паскакаў далей ад гарадскіх муроў.

Над іх галовамі ў ступе пранеслася Баба Яга. Яна апусцілася перад полем



бітвы, дзе гарадскія віцязі разганялі войска дракона, параскідала з торбы каравыя карэнні, пашаптала над імі, і карэнні пераўтварыліся ў чорных змей. Цэлае войска змей папаўзла на горад.

— Здавайцеся, людзі Акуменска, і аддавайце Залаты зуб дракона! — крычала Баба Яга. — А інакш — атрутныя змеі вас перакусаюць.

Віцязі Акуменска адступілі за мury горада і зачынілі браму. Раз'юшаныя змеі шыпелі, разявалі свае пашчы, высоўвалі раздвоеныя языкі. Некаторыя папаўзлі па гарадскіх мурах.

— От малайчына старая Яга, — прамовіў Буруба-Рубуля і рэзка развярнуў восліка.

Вада Чароўнай крыніцы, што была ў напарстку Альдоры, пралілася, і кропля ўпала на спіну Шэрага восліка. У

тую ж хвіліну Шэры вослік пераў-
тварыўся ў млынара Мірчу. Тоўстага,
яшчэ больш тоўстага, чым сам Буру-
ба-Рубуля, і вельмі дужага. Ён схапіў
разбойніка за каўнер і начапіў яму на
шыю вослікаву аброць.

— Гэта вы з драконам разбурылі мой
вятрак і жарон скінулі ў пропадню.



Не адпушчу цябе, пакуль не адрамантуеш і жарон не дастанеш!

Ён пацягнуў Бурубуну-Рубуну па дарозе да ветрака.

— Мірча,— папрасіла Альдора,— дапамажы майму гораду.

Млынар Мірча азірнуўся, пабачыў ваяроў дракона, што, як каровы на лузе, стаялі перад лесам і проста жавалі. Потым ён заўважыў Бабу Ягу, якая камандавала змеямі.

— Ага, вось хто мяне зрабіў Шэрым вослікам,— прамовіў млынар Мірча і гучна свіснуў.

— Ай-ай-ай! — напалохалася Баба Яга.— Пара ўцякаць.— Яна села ў сваю ступу і паляцела над лесам.

Ад свісту млынара Мірчы прыляцелі чатыры вятры і пачалі развейваць-разносіць і змей, і жавальнае войска дракона. Усіх здзьмулі! І Бабу

Ягу дагналі, ступу перакулілі, і ўпала яна ў Гнілое балота, халоднае і бруднае. Толькі потым хаціна на курыных ножках крывым кіпцем Бабу Ягу за спадніцу выцягнула і падкінула так, што тая галавою ўніз у комін, у клуб пякучага дыму трапіла, а сама хаціна пабегла, куды адзінае вакно глядзіць, далей, пакуль не позна.

— Дзякуй табе, млынар Мірча,— сказала прынцэса Альдора,— запрашаю ў горад.

— Гэта табе дзякуй, што вярнула мне мяне самога,— усміхнуўся Мірча,— а ў горад я пакуль не магу пайсці — трэба хутчэй вятрак рамантаваць. Бо гэта не просты вятрак, ён белае дзённае святло ў рознакаляровае перамолвае. Яшчэ трошкі ён пастаіць разбураным і толькі чорны і белы колеры на свеце застануцца. Таму бягу я з

гэтым Бурубам-Рубулем рамантаваць мой вятрак.

— Усяго найлепшага,— прамовіла Альдора ім наўздагон, а сама пайшла ў горад да свайго бацькі.

Адвячоркам у горад прыйшоў Ратабор, ён быў моцна паранены.

На мядзяным дроце, што выцягнуўся з мяча, Ратабор цягнуў Зітхока.

Гараджане напачатку напалохаліся, але Ратабор абвясціў:

— Гораду больш нічога не пагражае. Зітхока згадзіўся жыць у гарадскім запарку, есці будзе скарынкі хлеба, фасолю, аўсянку, сыр і запіваць усё вадой ці квасам. Ён перастаў быць злосным, бо ўся ягоная злосць была ў Залатым зубе, які ў яго выпаў.

— Праўда-праўда,— сказаў Зітхока і ціхенька ўсміхнуўся.

У ягоным роце паказаліся белыя кончыкі новых зубоў.

— Я магу вучыць дзяцей, як правільна чысціць зубы, толькі шчотку мне зрабіце паболей.

Альдора як пачула, што ўся злосць дракона ў Залатым зубе, дык кінула той зуб у стары сухі калодзеж, адкуль яго ніхто не дастане.

Наступнай вясною ў Акуменску было вяселле. Альдора і Ратабор ажаніліся. У горадзе справілі вялікае свята.

Дракон Зітхока надзьмуў для маладых агромністыя рознакаляровыя балонікі і смешна танцаваў на галоўнай плошчы.

Мірча разам з Бурубам-Рубулем адрамантавалі вятрак. Буруб-Рубулю так спадабалася на ім працаваць, што ён зрабіўся найлепшым памагатым Мірчы. Свет стаў такім прыгожым, такім рознакаляровым. Мірча і Буруба-Рубуля падаравалі маладым



нязгасную лампадку, якая пераліва-
ецца колерамі вясёлкі і заўсёды га-
рыць, пакуль, вядома, круціцца ча-
роўны вятрак.

А кароль Віцьмень на самім свяце
сказаў:

— Мір і шчасце маладым... Цяпер,
слава Богу, я спакойна магу пайсці на
пенсію.



Мінскевіч, С.

М62 Чароўная крыніца, ці Як навучыць дракона чысціць зубы : казка / Серж Мінскевіч ; іл. Яны Войцік. — Мінск : Маст. літ., 2011. — 63 с. : іл.

ISBN 978-985-02-1261-0.

Займальная чароўная казка Сержа Мінскевіча, якая, несумненна, спадабаецца дзецям і дарослым, цікавая неверагоднымі прыгодамі і яркімі персанажамі. Казка напоўнена дабрадушным гумарам і мудрасцю.

УДК 821.161.3-93
ББК 84(4Бел)-44

Літаратурна-мастацкае выданне

МІНСКЕВІЧ Серж

(Мінскевіч Сяргей Леанідавіч)

**ЧАРОЎНАЯ КРЫНІЦА,
ЦІ ЯК НАВУЧЫЦЬ ДРАКОНА ЧЫСЦІЦЬ ЗУБЫ**

Казка

Рэдактар *А. В. Спрычан*

Мастацкі рэдактар *Н. В. Барай*

Тэхнічны рэдактар *В. Ю. Серчанка*

Стылістычныя рэдактары *Л. Г. Ганчарэнка, М. А. Паддубская*

Падпісана да друку 10.11.2011. Фармат 70×100¹/₁₆. Папера афсетная.

Гарнітура Прагматыка. Афсетны друк. Умоўн. друк. арк. 4,68.

Улік.-выд. арк. 2,17. Тыраж 2000 экз. Заказ 1341.

Выдавецкае рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства

«Мастацкая літаратура» Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
ЛИ № 02330/0494049 ад 03.02.2009. Пр. Пераможцаў, 11, 220004, Мінск.

ААТ «Юстмаж». ЛП 02330/0552734 ад 31.12.2009.

Вул. Каліноўскага, 6, Г 4/К, п. 201, 220103, Мінск.



«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»

ISBN 978-985-02-1261-0



9 789850 212610